

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:
Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/95/12.13.4/1836	1 augustus 1995

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 36/95)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/95/12.13.4/1836 d.d. 1 augustus 1995

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED] d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HMA
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE

MILITAIRE INLICHTINGDIENST/CO

Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHЕ FEDERATIE
36/95

(Afgesloten 011200B AUG 1995)

Conclusie/voorzicht

De VN-Veiligheidsraad heeft KROATIE niet met name veroordeeld voor de deelname aan het offensief in West-BOSNIE, zoals de RUSSISCHE FEDERATIE had gewild.

Zowel de Bosnische regering als het parlement beraden zich op hun houding in het geval de Servische president Milosevic zou instemmen met het erkennen van de buitengrenzen van BOSNIE-HERZEGOWINA. De moslims zullen nu dus trachten te overzien wat de consequenties van een en ander zijn. Erkenning van BOSNIE-HERZEGOWINA zal gepaard moeten gaan met voldoende garanties voor een duurzame, door de moslims gedomineerde 'Bosnische Unie'.

Een (hernieuwde) oproep van de Russische president Jeltsin om een dialoog te starten tussen de strijdende partijen en de leden van de contactgroep, onder beëindiging van de sancties tegen de FRJ, bevat niets nieuws en moet worden gezien in het licht van alle aandacht die de NAVO-landen op zich hadden gevestigd met de discussies rond het thema luchtaanvallen.

De nieuwe 'regering' van de 'RSK' wordt geleid door de hard-liner Babic. Dit zal de onderhandelingen met KROATIE zeker niet vergemakkelijken.

De 'RSK' presenteerde een zes-stappen plan om de problemen rond de BIHAC-enclave, en met name de rol van de SVK aldaar, op te lossen. Het plan werd echter door de Kroatische president Tudjman van de hand gewezen.

De Bosnisch-Servische leider Karadzic heeft aangeboden de route via KISELJAK naar SARAJEVO te (her)openen voor hulptransporten. Ook zouden de VN toegang krijgen tot GORAZDE en zou Britbat-2 aldaar normaal kunnen worden afgelost in september a.s.

Zitting veiligheidsraad

De VN-Veiligheidsraad heeft maandag alle partijen in BOSNIE-HERZEGOWINA opgeroepen de ultieme terughoudendheid te betrachten. De raad, bijeen op initiatief van de RUSSISCHE FEDERATIE, veroordeelde KROATIE niet expliciet, zoals de RF had gewild. De Russische VN-ambassadeur noemde de verklaring dan ook "krachteloos". Op een vergadering van de ASEAN

[REDACTED]

in BRUNEI veroordeelde de Russische MinBuZa Kozyrev KROATIE nog eens voor haar actie in BOSNIE. Zijn VS-ambtgenoot Christopher herinnerde echter nog eens aan het feit dat de opleving van het geweld in de BIHAC-enclave aan de Serviërs te wijten is.

Milosevic/erkenning BOSNIE-HERZEGOWINA

Eind vorige week heeft EU-bemiddelaar Bildt overleg gevoerd met de Bosnische president Izetbegovic over de bereidheid van de Servische president Milosevic om BOSNIE-HERZEGOWINA binnen haar huidige grenzen te erkennen. In verband daarmee heeft het Bosnische parlement gediscussieerd over het bestaande vredesplan van de contactgroep. De Bosnische regering realiseert zich dat hen dezer dagen kan worden gevraagd in te stemmen met een plan dat o.a. voorziet in de wederzijdse erkenning van de FRJ en BOSNIE-HERZEGOWINA. Van Bosnische zijde zal men zich echter afvragen welk BOSNIE-HERZEGOWINA nu eigenlijk door Milosevic zal worden erkend bij implementatie van een mogelijke overeenkomst. Tot nu toe is men er in SARAJEVO vanuit gegaan dat Milosevic later, bij invulling van de constitutionele aspecten van de 'Bosnische Unie' wel weer eens, ten gunste van de Bosnische Serviërs, zou kunnen gaan dwarsliggen. De moslims zullen nu dus trachten te overzien wat de consequenties van een en ander zijn. Erkenning van BOSNIE-HERZEGOWINA zal gepaard moeten gaan met voldoende garanties voor een duurzame, door de moslims gedomineerde 'Bosnische Unie'. Overigens moet worden afgewacht tot welke concessies de drie partijen in BOSNIE-HERZEGOWINA bereid zullen zijn. Karadzic, wiens Bosnische Serviërs hun oorspronkelijk grondgebied (60% van het totaal) met zo'n 12% konden uitbreiden, heeft meermalen aangegeven 'genoegen te nemen' met (minimaal) 56%, hetgeen 7% meer is dan voorzien in het vredesplan van de contactgroep. Bijkomende voorwaarden waren wel de controle over een 'veilige' POSAVINA-corridor, voldoende economisch potentieel (o.a. delfstoffen) en een toegang naar de ADRIATISCHE ZEE.

Inmiddels ligt er bij Milosevic een aanvraag om steun van de Bosnisch Servische leider Karadzic in verband met de voor de Bosnische Serviërs zorgwekkende situatie in westelijk BOSNIE-HERZEGOWINA. Vooralsnog heeft de Servische president niet op de oproep gereageerd. De verwachting is dat hij zeker niet zal overgaan tot het sturen van troepen. Mogelijk worden wel de, ondanks de 'sluiting van de grenzen' nooit beëindigde wapenleveranties opgevoerd en zal hij 'vrijwilligers niet kunnen verhinderen' zich bij de VRS aan te sluiten. Wel vindt er een oefening plaats van het leger van de FRJ (de VJ) in de VOJVODINA, de provincie die grenst aan Oost-SLAVONIE. Ook waarschuwde BELGRADO voor de risico's van uitbreiding van de strijd en werd internationale actie tegen het optreden van ZAGREB gevraagd.

RUSSISCHE FEDERATIE/BOSNIE-HERZEGOWINA

De Russische president Jeltsin heeft de andere landen van de contactgroep voor voormalig JOEGOSLAVIE opgeroepen om onmiddellijk een rechtstreekse dialoog aan te gaan met alle strijdende facties in BOSNIE-HERZEGOWINA, waarbij de wederzijdse erkenning door de FRJ en BOSNIE-HERZEGOWINA centraal staat en waarbij de sancties tegen de FRJ moeten worden opgeheven. Deze oproep bevat geen nieuwe elementen en moet dan ook worden gezien als een poging een deel van de aandacht te herwinnen die dezer dagen vooral bij de NAVO-landen lag en hun discussies over de wijze van inzet van het luchtwapen. Verder maakt de RF grote bezwaren tegen de afgifte van een deel van zijn beslissingsbevoegdheid door de SG-VN bij aanvragen voor luchtaanvallen, hetgeen overigens door de SG in zoverre weer werd genuanceerd dat hij verklaarde in het geval van 'grootschalige' aanvallen de situatie voor te leggen aan de Veiligheidsraad. Dit zou de RF de mogelijkheid bieden om in voorkomend geval haar veto uit te spreken.

[REDACTED]

Nieuwe 'regering' in de 'RSK'

Het 'parlement' van de 'RSK' (Republiek Servisch Krajina) heeft donderdag 27 juli jl. een nieuwe 'regering' aangesteld. Deze aanstelling kan worden gezien als een overwinning van de hard-liner Matic, de 'president' van de 'RSK'. De nieuwe premier, Babic, is (in tegenstelling tot zijn voorganger Mikelic) van dezelfde politieke signatuur als de president, hetgeen de oplossing van de problemen met KROATIE er niet eenvoudiger op maakt.

Overleg Major/Chirac

Na afloop van een ontmoeting tussen de Franse president Jacques Chirac en de Britse premier Major verklaarde de laatste dat "er tussen FRANKRIJK en het VK volledige overeenstemming bestaat over wat er nu in BOSNIE-HERZEGOWINA moet worden gedaan". Men wil thans kijken naar de "wenselijkheid" om de partijen weer aan de onderhandelingstafel te krijgen.

KROATIE/'RSK'/BOSNIE-HERZEGOWINA

VN-gezant Akashi heeft overleg gevoerd met zowel de Kroatische president Tudjman als de leiding van de 'RSK' over de opgelopen spanning rond de Krajina's en de inzet van de SVK (strijdmacht 'RSK') in de moslim-enclave BIHAC in BOSNIE-HERZEGOWINA. In KNIN, de 'hoofdstad' van de 'RSK', kreeg Akashi een 'zes-punten-plan' aangereikt, dat behelst:

- De SVK trekt zich terug uit de BIHAC-enclave
- De SVK staakt haar gevechtshandelingen tegen de ABiH vanuit de 'RSK'
- VN-waarnemers aan de grens 'RSK'-BIHAC-enclave
- VN-waarnemers aan de grens 'RSK'-BOSNIE ter hoogte van het Dinara-gebergte
- Onderhandelingen SVK-HV
- De RSK laat hulpkonvoeien door bestemd voor de moslims in de BIHAC-enclave

Ook zou men bereid zijn te onderhandelen met de Kroatische regering. President Tudjman verklaarde later dat de door KNIN toegezegde concessies onvoldoende zijn en slechts een terugkeer naar Kroatische jurisdictie, met een bepaalde mate van zelfstandigheid, en ontwapening van de SVK voor hem aanvaardbaar zijn. Tevens zou de 'RSK' zijn eis moeten inwilligen dat de oliepijpleiding tussen de ADRIATISCHE ZEE en ZAGREB heropend wordt evenals de wegen spoorverbindingen tussen ZAGREB en SPLIT. Daarnaast vindt Tudjman dat ook aan de grens tussen Oost-SLAVONIE en de FRJ VN-waarnemers moeten worden gestationeerd. Het alternatief zou een militaire operatie tegen de 'RSK' zijn. Aanvankelijk was de intensiteit van de gevechten in de BIHAC-enclave afgenomen, later - na het bekend worden van de reactie van Tudjman - leek de SVK een hernieuwd offensief in te zetten.

Intussen hebben troepen van de HVO (Bosnische Kroaten) met actieve steun van het Kroatische leger (HV) een tweetal plaatsen (BOSANSKA GRAHOVO en GLAMOC) op de Bosnische Serviërs (VRS) veroverd. Aanvankelijk werd bericht dat het offensief zich in oostelijke richting zou voortzetten (gebied JAJCE/DONJI VAKUF). Inmiddels is gebleken dat de HV/HVO hun posities consolideren. Berichten als zou ook een aanval op KNIN zijn ingezet kunnen niet worden bevestigd, maar komen waarschijnlijk voort uit het bezetten door de HVO van (een deel van) het weggedeelte BOSANSKA GRAHOVO - STRMICA van de weg naar KNIN. Met deze actie beheersen de Kroaten de hoofdaanvoerroute naar de Zuid-KRAJINA. Dit verklaart voor een belangrijk deel de toch vergaande concessies door de 'RSK', zoals deze - hoewel mondeling - aan VN-gezant Akashi werden gedaan. Inmiddels heeft de Bosnisch-Servische leider Karadzic opdracht gegeven aan Generaal Milanovic, die zich met zijn troepen ten zuiden van de moslim enclave BIHAC bevindt, om BOSANSKA GRAHOVO en GLAMOC op de HVO/HV te heroveren. Mogelijk bevindt zich thans ook Generaal Mladic in het gebied.

[REDACTED]

Hulproute heropend

De Bosnisch-Servische leider Karadzic heeft toegezegd de zgn. KISELJAK-route voor hulpkonvoien met bestemming SARAJEVO te heropenen. Ook zou men bereid zijn de water- en gasvoorziening van de stad te herstellen en niet langer beschietingen op de stad uit te voeren. "mits de VRS niet geprovoceerd wordt".

GORAZDE

Van Bosnisch-Servische zijde zou zijn toegezegd de VN tot GORAZDE toe te laten en de aflossing van Britbat-2 in september a.s. mogelijk te maken. Van de nieuwe VN-troepen zouden minstens 200 Russische militairen deel uit moeten, maar ook een "proportioneel aantal" Franse militairen deel uit kunnen maken.